

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงให้ความสำคัญกับการสอนภาษาจีนอย่างมาก เพราะเป็นแนวทางการเชื่อมความสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ ระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนในอนาคต แต่ทรงห่วงคุณภาพของครูสอนภาษาจีน ด้านปลัดทบวงมหาวิทยาลัยกล่าวว่า เตรียมประสานมหาวิทยาลัยให้ยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

ศ.ดร.วรเดช จันทรศร ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เปิดเผยว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จฯ ไปร่วมงานนิทรรศการด้านการอุดมศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงของประเทศจีน 30 กว่าแห่ง ร่วมแสดงผลงาน ซึ่งได้รับความสนพระทัย จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มากเพราะขณะนี้มหาวิทยาลัยในประเทศจีนมีการพัฒนาไปอย่างมาก

นอกจากนี้ พระองค์ทรงให้ความสำคัญเรื่องการสอนภาษาจีน จึงอยากให้ทบวงมหาวิทยาลัยช่วยดูแลเรื่องการสอนภาษาจีนและคุณภาพของครูสอนภาษาจีนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เพราะภาษาจีนเป็นภาษาที่ยาก หากได้ครูที่มีความรู้ไม่แน่นก็อาจทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ไม่แน่นด้วย นอกจากนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังทรงรับสั่งอีกว่า ในโลกยุคใหม่ จำเป็นต้องรู้ภาษาจีนนอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เพราะทรงเชื่อว่า การใช้ภาษาจีนในประเทศไทยจะทำให้สามารถติดต่อกับชาวจีน สร้างเครือข่ายในภูมิภาค สร้างความสัมพันธ์ด้านการค้า เศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างดี (สำนักข่าวไทย, 2545)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เน้นการพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539) และกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาต่างประเทศ จึงได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน และมีได้เน้นเพียงภาษาอังกฤษเท่านั้น ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ก็สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์

ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ ในปัจจุบันสถาบันการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษาจำนวนมาก เริ่มเห็นความสำคัญของภาษาจีนแล้ว และได้มีการเปิดสอนวิชาภาษาจีนขึ้น เพราะสังคมปัจจุบันเป็นโลกแห่งเทคโนโลยีและการสื่อสาร จากเหตุผลข้างต้น ภาษาจีนน่าจะเป็นภาษาที่สำคัญภายในอนาคต นอกจากนี้ใครก็ตามที่พูดได้มากกว่าหนึ่งภาษา เท่ากับเป็นกำไรชีวิต เป็นใบเบิกทางให้มีหน้าที่การงาน สร้างอาชีพต่าง ๆ ได้และเป็นบันไดในการศึกษาต่อระดับสูงต่อไป

การเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาของการเรียนการสอนภาษาจีนคือ ภาษาจีนเป็นภาษาที่ยาก ต้องจดจำคำศัพท์มากมาย เป็นผลให้นักเรียนไม่อยากเรียนภาษาจีน ผู้วิจัยจึงนำแนวการสอนแบบ Natural Learning Potential Development Program ซึ่งจะทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนภาษาจีน รู้สึกง่ายและผ่อนคลายกับการเรียนรู้ เพราะแนวการสอนนี้มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ปัจจัยพื้นฐานทางด้านความรู้สึก ความเชื่อมั่น โดยการกระตุ้นศักยภาพของสมองซีกขวา คือ สติ สมาธิ จินตนาการ เป็นตัวนำในการฝึกภาษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำทฤษฎีการเรียนรู้โดยการกระทำของคิวยี่ ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดประสบการณ์ตรง ได้รับความรู้ที่คงทนมากกว่าการรับฟังคำสอนจากการบรรยายของครูเพียงฝ่ายเดียว และใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมหรือสื่อที่เป็นของจริง รวมทั้งเพิ่มแรงเสริมตามทฤษฎีแรงเสริมของสกินเนอร์ ด้วยคำชมเชยที่เหมาะสม ไม่คำหนิติเตียนอย่างรุนแรง เพราะอาจจะทำให้นักเรียนไม่กล้าแสดงออก

และปัญหาอีกประการหนึ่งคือนักเรียนส่วนมากมีปัญหาด้านการใช้ภาษาจีนในการสื่อสาร เมื่อเรียนภาษาจีนไปแล้ว ไม่สามารถใช้ภาษาจีนในการติดต่อสื่อสารได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำแนวการสอนภาษา เพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) มาใช้ในการแก้ปัญหา เพราะการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่าภาษาคือเครื่องมือในการสื่อสาร และเป้าหมายของการสอนภาษาคือพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร ด้วยขั้นตอนสำคัญได้แก่ ขั้นตอนการนำเสนอ เป็นขั้นตอนดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้มีความสนใจในสิ่งที่จะเรียนรู้ ขั้นนำเสนอบทเรียนเนื้อหา เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์ในการสอน และข้อมูลทางภาษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งแนวทางการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ขั้นฝึกภาษา เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนเริ่มใช้ภาษาโดยมีการควบคุม การฝึกนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบภาษาโดยการฝึกซ้ำ ๆ และชั้นแสดงภาษาที่ฝึกเป็นผลงาน

เป็นขั้นตอนที่มุ่งให้ผู้เรียนนำผลงาน และประสบการณ์ทางภาษาที่เรียนรู้ในชั้นเรียน แสดงออกมา และนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

ชุดการสอนเป็นเทคโนโลยีทางการศึกษาประเภทหนึ่งที่น่าเอาสื่อการสอนที่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมกับนักเรียน สื่อการเรียน มีลักษณะเป็นสื่อประสม และใช้กิจกรรมที่หลากหลายเป็นสื่อในการเรียนการสอน เช่น เกม บทบาทสมมติ สถานการณ์จริง ภาษาท่าทาง ฯลฯ ดังนั้น การสร้างชุดการสอน น่าจะมีประโยชน์ ต่อการเรียนการสอนภาษาจีน

ชุดการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารระดับพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นสื่อการสอนที่สามารถนำมาช่วยพัฒนาการเรียนการสอนทางด้าน ภาษาจีนและแก้ไขปัญหาดังที่กล่าวมาข้างต้น ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ได้ กับโรงเรียนทั่วไปไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นโรงเรียนที่สอนภาษาจีนโดยเฉพาะเท่านั้น รวมทั้งผู้ที่ สนใจจะศึกษาก็สามารถนำไปใช้ได้เช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างชุดการสอน ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารระดับพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างชุดการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารระดับพื้นฐาน ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนมีความรู้ด้านภาษาจีนและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ การจัดทำแผนการสอน แบบฝึกหัด และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนวิชาภาษาจีน
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาวิชาภาษาจีน และการวิจัยเกี่ยวกับการเรียน การสอนวิชาภาษาจีน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การสอนโดยชุดการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารระดับพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านภาษาจีน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นเจ้าของภาษา
2. ในการดำเนินการสอนด้วยชุดการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารระดับพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในครั้งนี้ จะดำเนินการสอนโดยผู้วิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ต้องเป็นนักเรียนที่ไม่เคยเรียนภาษาจีน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง ชุดของสื่อประสมที่สร้างขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาที่ใช้ในการสอน ประกอบด้วย คู่มือครู เนื้อหาสาระ แผนการสอน กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอน แบบฝึกหัด และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ชุดการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสารระดับพื้นฐาน หมายถึง ชุดการสอนที่จัดทำเป็น สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยการนำ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ แนวการสอนแบบ Natural Learning Potential Development Program และแนวการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) มาเป็นแนวทางในการจัดทำ ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 5 ชุด คือ ชุดเตรียมความพร้อม ชุดการทักทาย ชุดครอบครัวของฉัน ชุดการซื้อขาย ชุดการเดินทางท่องเที่ยว
3. แนวการสอนแบบ Natural Learning Potential Development Program หมายถึง การใช้กิจกรรมในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการสร้างความสนใจ สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียน ออกแบบกิจกรรมเพื่อกระตุ้นความคิด จินตนาการ และความสนุกสนาน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนจะเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ เพื่อเป็นตัวนำในการฝึกภาษา ใช้สื่อที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนหรือสื่อที่เป็นของจริง และสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ การทำกิจกรรมให้สนุกสนาน นักเรียนกล้าคิดกล้าแสดงออก
4. แนวการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) หมายถึง การสอนภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 4.1 ขั้นก่อนการนำเสนอ คือ ดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้มีความสนใจในสิ่งที่ จะเรียนรู้

4.2 ขั้นนำเสนอบทเรียนเนื้อหา คือ ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์ในการสอน และข้อมูลทางภาษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และแนวทางการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์

4.3 ขั้นฝึกภาษา คือ ผู้เรียนเริ่มใช้ภาษาโดยมีการควบคุม การฝึกนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบภาษาโดยการฝึกซ้ำ ๆ

4.4 ขั้นแสดงภาษาที่ฝึกเป็นผลงาน คือ มุ่งให้ผู้เรียนนำผลงาน และประสบการณ์ทางภาษาที่เรียนรู้ในชั้นเรียน ออกมาแสดงและนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

5. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนากระรอก อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

6. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ทุกชนิดที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้

7. ประสิทธิภาพของชุดการสอน หมายถึง ผลการใช้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเรียนแล้วทำแบบฝึกหัดของชุดการสอน และทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนด้วยชุดการสอนทั้งหมดผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบฝึกหัดของชุดการสอนผ่านเกณฑ์คะแนนจุดตัดร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ทำแบบทดสอบ ผ่านเกณฑ์คะแนนจุดตัดร้อยละ 80

8. แบบฝึกหัด หมายถึง แบบฝึกหัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดความรู้ของนักเรียนหลังจากเรียนจบแต่ละชุดการสอน

9. แบบทดสอบ หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังจากการเรียนจบครบทุกชุดการสอน

10. คะแนนจุดตัด หมายถึง คะแนนที่ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินผู้เรียน ว่าผู้เรียนผ่านเกณฑ์หรือไม่ โดยผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาเป็นผู้กำหนด